

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája, saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyvnyomdája, saját házában.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos ár-elengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft

Válasz a „kérdések“-re.

(Vége)

Továbbá, komolyan meg van ön győződve következő sophismáinak igazságáról:

1. Hogy „a gyakorlati szakismeretek tanodáinkban az életre eléggé alkalmazva adatnának elő“ (tehát mégis? holott „nem a gymnasiumokba valók!“) — Adathatnak-e elő eléggé időhiány miatt? Elég az, a mint előadtnak? Magyaraz és alkalmaz-e sokat és minden tanár? Nem olvassa-e le némelyik 20 éves manuscriptumait? Nem kénytelen-e a szegény gyermek sokat magyarázás nélkül bemagolni? Ah, de hisz ön ezt jobban tudja, mint én.

2. Hogy gyermekeinknél „a tanulás, mint minden szellemi működés, külső kényszerítés nélkül való, teljesen önkényes dolog“? Már ez ha nem malitiosus ál-okoskodás, akkor naiv bevallása a szellemi vakságnak! Hát a tanár nem kényszeríti, nem bünteti gyakran a gyermeket azért, hogy tanuljon?

3. Hogy „a gymnasiumok felett álló hatóságok gondoskodnak arról, miszerint a szellemi téren való tul feszítés meg ne történhesék“? — Ugyan kérem szépen, ha a gyermek napoként 6 órán át iskolában lenni s e hat tantárgyra másik legalább 6 órán (tanulva és írva) készülni kénytelen, hol marad a szegénynek ideje arra, hogy lelke pihenéssel, szórakozással, játékkal felüldüljön, s mint a gyomor a tápra, a lelki eledelre megéhezze? Nem örökös tanulása-e egész ifjúsága, és rettegés, mert ha nem tanul, megbüntetik. Hát ez nem tul terhelés? S ha ez ama hatóságoktól ered, akkor ugyan szépen gondoskodnak! S kikből áll ezen hatóság?

Tanárok és papokból, kikre nézve a holt nyelvek „ne nyulj hozzám“ s kik testületi kizárólagos befolyásukat a tanrendszer előírására és az iskolák kezelésére a világiaktól féltékenyen őrizik! De mit is tudnának, nemde, ezen laikusok? — Csak annyit, uram, hogy egészen mások lennének az iskolák, más a fiatalság, másként nézne ki ez ország, ha az iskolákat ők kormányoznák, és e különbség mind annak, a mi nemes, előnyére ütne ki!

Az után a „kérdések“-ben egy pár durva valótlanítás is következik, pl. hogy én „gyűlölöm tanintézeteinket“ s azok „semmisségét belátom“, mely álláspontnak „szemétdombján azon mérges gomba terem“, mely „jóltevői ellen átkot szór“ — és Jupiterként felgyenesedve dörgi felém, hogy „e blasphemára a választ a művelt emberek erkölcsstanában“ le lehet meg. Oh picziny Jupiterke, ha *tanuloid lelkébe szerelmesebb volnál, mint a holt nyelveidbe*, megérted, hogy a holt nyelvek gyűlölete a tanintézetek nagybecsülésével nem csak megtér, de sőt mennél élesebben megróvjuk a holt nyelvekkel megterhelést, ez által annál hatályosabbakká akarjuk tenni tanintézeteinket. Ön győtri a holt nyelvekkel tanítványait, én felmenteni akarom őket; Ön elrabolja azokkal drága idejüket, én ez időt hasznosabbra akarom fordítani: melyikünk szereti jobban az ifjúságot? S ön ezért engem az erkölcsstanra utal? Ah, ugy látszik. Önt egyébbnek hiányára kell utalni, a jó nevelésére!

Ily és hasonló „Gallimathiasokat“ kavaráván össze a „kérdések“ írója sophismáival, *gondosan kerül a főtárgyat magát, mely körül forog az egész s mely e kérdések megfejtésében áll:*

Mire való voltaképen a holt nyelveknek jelen nagy mérvbeni erőltetése gymnasiumainkban? Mi haszna, mi célja? A haszon (ha van) arányban áll-e a gyötrellemmel és idővesztéssel? S ha célja van, nem lehetne-e azt más kellemesb és hasznosb uton érni el? — Ezek a főkérdések uram, melyekkel Ön csak mellesleg és igen röviden foglalkozik. Pedig ide kellett volna gondolkozó és bizonyító egész erejének fordulnia: ez a tér, melyen küzdünk, ez azon kérdés, mely a tanárokat és a szülőket két egyenlőtlen táborra osztja. Avagy talán tagadja Ön ezt? Nem hallja a szülőket mindenféle zúgóldni: minek az a tulságos sok latin? Nem látja, miként keresgélnek a real-iskolákat s mint adják oda valósággal a bátrabbak és tehetősebbek gyermekeiket? S hátha még a gymnasiumi bizonyítvány nem lenne eddig elnem engedett feltétele az egyetemre léphetésnek! — Vagy, hogy közelben maradjunk, nem ismeri a nehézséget, melyet megynék két előkelő, mivel családjá gyermekeinek a csabai gymnasiumba adásánál épen a holt nyelvek miatt támasztott?

Ne kerülje Ön e tárgyat, hanem bizonyítsa be, a minek ön ellenkezőjét állítom, hogy *a holt nyelveknek jelen nagy mérvű tanítása szükséges és áldásos*. Itt inkább lehet helye a szőrszálhasogatásnak és zabhegyzésnek; mert azt csak nem teszi fel rólunk, bármily parlagiaknak lásson, hogy elfogadjuk azon badarságot, melyet röviden és általánosságban a holt nyelvek védelmére felhoz: „hogy (csakis) azok képezik alakilag a lelket“, — „hogy fegyelmezik az ést“ — „az erkölcsöt szilárdítják,“ (pl. ha eredetiben olvassuk Jupiter

szerelmeskedéseit és Ovidius leveleit?) és a „kedélyt melegítik.“ Bizonyítsa be, hogy az újabb nyelvek közt nincs tökélyesebb a latin és görögnel, hogy az újabb írók az ést kevésbé „fegyelmezik“ az „erkölcsöt és kedélyt“ nem jobban nemesítik!

Vállalkozzék e nagy munkára! Talán követendem Önt. Talán mondom, mert tanároink nagy része hasonlít Hári Jánoshoz. Valamint ez a sok beszéd után szentül hitte, hogy baka létére lova volt, ugy ezekben is megcsontosult a magukra disputált vélemény, hogy egyedül a holt nyelvekben van az üdvösség. E vessző paripákon nyargaló idiótákkal veszedelmes a harc, mert ha őket arról a mit az egész világ vall, meggyőzni akarjuk, még inkább megrögzének és e miatt tovább szenved — a fiatalság.

Hanem végül egyért mégis köszönetet mondok Önnek. A *pedans* és *poshadt* szavak értelmét oly kimerítőn és alaposan taglalta, miként ha valaha, most még inkább megvagyon győződve, hogy a holt nyelveknek „*terméketlen, formaságot hajhászó, kicsinyeskedő rendszerét* (vagy ha ugy tetszik, e rendszer tervezőit és fentartóit) a *pedans* szó igen találóan jellemzi és hogy e rendszerre *mozdulatlanságánál, minden radikális reformtól való irtószásánál fogva a poshadtság* tökéletesen reá illik.

Azért végzem így: *Mentsd meg Uram nevelésügyünket a most uralkodó, hamis profétáktól!*

M—y.

Gyula, augusztus 21. 1872.

A közönség iránt tartozó köteleességet vélek teljesíteni az által, ha a „Békés“ legkö-

TÁRCZA.

Gonda László utolsó műve.

Haladó István és Maradó János beszélgetése a községrendezési törvénynek végrehajtásáról.

II. Estve.

(Folytatás.)

H. I. Folytassuk tovább a törvény szakaszainak taglalását. — Azokhoz, kik a rendezett tanács beállítására esetére attól félnék, hogy felette sok lesz a városi tisztviselő, megnyugtatóul mondhatom, hogy — a mit nem tilt a törvény, az meg van engedve. Nem tiltja azt, hogy pl. a rendőrkapitány vagy a jegyző egyszersmind tanácsnok is lehessen. Bizonyos tehát, hogy meggazdálkodást tehetni a személyzet létszámában. Bizonyos az is, hogy a most létező személyzetnél nemcsak több nem kívánatik, — de valószínű, hogy annyi sem. — Aztán mi előnye van még a rendezett tanácsi szervezetnek a nagyközségi felett? Szépen előadva találjuk ezt a községi törvény 65. §-ában. Rövid értelme azon §-nak az, hogy a rendezett tanácsú város önmaga állapítja meg, a megye jóváhagyása mellett, saját benső háztartása, ügykezelése szabályait; nagyközségben ezt a megye szabja meg. Mi előny van abban, ha szabadon elővehetem és fölselelem vagy holnapra meghagyhatom a kenyeret? és ha kéztől adják azt? Egyik esetben gazda vagyok, a másikban — gyermek vagy cseléd. Itéljenek most t. polgártársaim, az egyszerű józan ész utasítása szerint. Ha mi önmagunk csináljuk a város kormányzati

szervezetét, ha a törvény 22. §-ában a községi önkormányzat hatáskörébe eső ügyeken felül (lásd az a—h pontozatokat), a 23. §-ban a rendezett tanácsú városok részére fenhagyott „piaczi, mezeli, vásári, építészeti és közegészségi rendőrséget, az árva és gyámhatóságot, az ipariügyeket, a gazdák és cselédek közt a szolgálati viszonyból keletkezőt“ a törvény és magunk alkotta szabályrendeletek (statutumok) értelmében házilag, saját legjobban érzett szükségünknek megfelelően intézhetjük, — ide számítva még azt is, hogy a nagy községben 40-nél nem több választott és nemválasztott vagy virilis képviselő ellenőri az előjáróságot; míg rendezett tanácsú városban 48—200-ra emelhető a képviselő testület száma (a törvény 47. §-a értelmében): a ki csak ezen futólagos összehasonlítást megteszi, érteni fogja, mily nagy, felette nagy előnye van a rendezett tanács utján eszközözendő önkormányzatnak a nagyközségi állapot felett. A polgármester épenannyi mint a megyei szolgabíró, — még fizetése is a szerint van megszabva (67. §.); más szóval: a *polgármester véggé fölöslegessé teszi, mert teljesen betölti a szolgabíró hivatalát, s még többet is*. Ugyan, — bizvást merem állítani, hogy nálunk senki más mint csak egy igazi polgármester vállalhatná magára s vihetné keresztül a *polgárosítás* nagy munkáját — nem önmaga, nem egy mindnyájunkért; de mivelünk, és általunk támogatva. Azonban — engedelmet kérek, most egyszerre igen nagy dolgot találtam kimondani. A polgárosítás nagy munkájáról szóltam. Tudom, fájlalva érzem, hogy ez az, melyet magyarázni kell. Ugyanezért engedtessek meg itt e pontnál egy kissé visszavezetni a figyelmet a 48 előtti korbá. Ezen mult idő fogja előttünk

és a világ előtt igazolni a magyarhoni, különösebben a sík alföldi népes városi községek vagy inkább csak igen nagy falvak állapotját, mely állapotnak valódi neve: *kiskorúság a polgárosodásban*. Ezen kiskorúságból kinőni kíván most a haladó párt; — hogy kinőjünk, kívánja azt városunk és hazánk köz szabadságának s ezen alapuló közjólétének nagy érdeke. A kik felfogják megértik a kornak szellemét, a melyről tanító ur oly értelmes magyarázatot mondta. azok előtt tán fölösleges tovább beszélnem. Hanem én ugy tartom, hogy az *erről beszélgetés* végett gyülekeztünk egybe. Csak azt teszem hozzá, miszerint nagyon is kifárasztaná a figyelmet, kemény ostrom alá vetné a hallgatók türelmét az e tárgy feletti érdemleges vitatkozás — e mai estvén. Indítványozom tehát: holnapután estvére jöjjünk össze, s ha ugy tetszik, a h... tizedbeli olvasókönyvben.

M. J. Nagyon helyes az indítvány. Hadd gondolkozzunk a ma estve tanultakról, s mint szokás mondani: aludjunk rá egyet! Én csak azt kívánom, hogy midőn városunk községének a polgárosodás (civilizáció, kultúra) színvonalára emeléséről kívánunk szólni, — jelöljünk ki némely főbb pontozatokat, melyek a tárgyalás alapjául fognak szolgálni. Ha jól sejttem, igen t. polgártársunk, az érdemes tanító ur legjobban tudna az ilyen munkához. Felkérem tehát, legyen szíves néhány rövid szóval kifejtetni, hogy a fentebb kijelölt célra miféle tárgyakat vehetünk elő megvitatni.

N. M. Köszönöm a nemes bizalmat. Állásom követeli, hogy az ily felkérdezésre mindenkor tudjak helyesen válaszolni. Felfogásom szerint — a legközelebbi vitatkozás tárgyai lehetnének:

b) az iskolák s ezekkel rokon *közművelődési intézetek* ügye;

2) városunk *helyrajzi fekvése*, mely az ár-
vizek miatt évenként a vég elpusztulással van fenyegetve;

3) az egész magyar hazában talán épen minálunk legsiralmasabb *közlekedés ügye*. Mindezekről — amennyire tudom, igen sok érdekes mondanivalónk volna, — s mindezen nagy feladatok megfejtési kulcsa — nézetem szerint — egyedül a községi önkormányzat vagy rendezett tanács beállításában tanálható. Azonban, ama közmondás szerint, mely azt tartja: *szénegetőnek tőkén a szeme*, — én különösebben ajánlkozom arra, hogy az iskolák s ezekkel rokon ügyek mibenlétéről kimerítőbben fogok szólni. A többire nézve lesz közöttünk elég, ki többet és jobban beszélhet, kivált ha időközileg egy kissé összezedi és átgondolja mondanivalóját.

Közhellyel fogadták a tanító ajánlatát. Sok ember csak most kezdé belátni, mennyire bajos arról ítéletet mondani vagyis zavarni: *kell-e vagy nem rendezett tanács?* Mert hiszen még csak ez után fognak jobban meggyőződni annak hasznos és szükséges voltáról. Annyit már tudott s érzett mindegyik polgár, ki folytonos figyelemmel kísérte a mindkét estveli beszélgetést, hogy igazán érdekelve vannak, mintegy élet-halál kérdése felett hivatvák dönteni akkor, midőn a községrendezési törvény 135. és 136. §§-ainak önmagokra alkalmazása iránt fel fognak kérdeztetni. Ehez bizony felette kívánatos az előkészület, mint a csatára induló katonának az étellel s a világgal és önmagával számot vetni.

(Folytatjuk.)

zelebbi számában, a Vésztőn előfordult állítólag járványos cholera történet halálozásra vonatkozó közleményre következő megjegyzéseket teszek. A Vésztőn előfordult halálozási esetnek a járványos choleraval semmi köze, miután — hála az égnek — a keleti cholera ragály behurcolásának nem csak megyénkbe, de általában az egész országban semmi nem előzménye még eddig nem mutatkozott s így keleti járványos cholera ma még megyénkben szó sem lehet. A vésztői eset is a nálunk évenként a nyári hónapok elforgása alatt többször mutatkozó ugynevezett cholera nostras esete volt, mely az okszerű ápolás és gyógykezelés elhanyagolása mellett hasonlóul veszélyes kimenetelű lehet, de a mely a keleti cholera jellemző veszélyes ragályossággal nem bír.

Ugyancsak a közönség megnyugtatóására van szerencsém nyilvánosságra hozni, hogy megyénkben úgy a hatóság, mint az ezen hatóságot tanácsaival támogató szakértők részéről minden olyennél intézkedés már rég megtétetett, melynek feladata a netaláni járványok eljártatni, a kitört járványt minél szűkebb korlátok közé szorítani s ez által minél ártalmatlanabbá tenni. Ha e ténnyel még kivánni lehet ez csak egyedül áll: Vajha az egyesek elfogultságán s közömbösségén a hatóság s a szakértők jóakaratu gondossága sehol meg ne törjék.

Dr. Kovács István
megyei főorvos.

Szabályrendelet

Gyula városának 1871. évi 18-ik t. cz. értelmében nagy községgé rendezése tárgyában.
(Vége.)

IV. Fejezet.

A községi elöljáróság, irodai segédzsemet és szolgásményzet évi fizetése és esetleges munka- és napidíjairól:

36. §. Az elöljárók és irodai segédzsemet évi fizetése következőleg állapítatik meg.
a) A bíró évi fizetése 400 frt. b) Helyettes bíróé 300 frt. c) Esküdt gazdái 200 frt. d) 8 esküdt fizetése 80 frt-ával 640 frt. e) 3 jegyző fizetése 800 frt-ával, s a mennyiben kettő természetbeni lakással ellátva nincs, e két jegyző mindegyike kap még a 800 frton felül 200—200 frtot lakbér-kárpótlás fejében, s így összesen a három jegyző fizetése készpénzben 2800 frt. f) Kétpénztárnok 500 frt-ával 1000 frt. g) Két közgám 800 frt-ával 1600 frt. h) Egy orvos 300 frt. i) Egy mérnök, ki egyszermind számvevő is 500 frt. k) Egy rendőrbiztos évi fizetése 300 frt és 100 frt ruha átalány összesen 400 frt. l) Egy állatorvos 100 frt. m) Egy igtató és egy segéd nyilvántartó 400 frt-ával összesen 800 frt. n) Egy írnok 350 frt. Végre a városnak ügyészre elkerülhetlen szüksége lévén, tekintve azonban, hogy az ügyészi munkálatait a városnak többször igénybe kell venni, s tekintve, hogy annak a város részére leendő egyenes lekötelező, a város pénztárának nagyobb megterhelése nélkül meg nem történhet; annál fogva egy, a képviselő testület által kijelölendő városi ügyész részére 300 frt tiszteletdíj állapítatik meg; köteles lévén különösen az ekként kijelölendő városi ügyész a közgyűléseken részt venni, s azokban a netán szükségrendő szék-sértés megtorlása iránti indítványokat megtenni.

37. §. A cselédek fizetése a következő:
a) Két lovas hajdu — kötelesek lévén saját lovaikat élelemmel sajátjokból látni el — 310 frt-ával 620 frt. b) 8 gyalog hajdu (tizedes) és két hivataloszolga 140 frt-ával összesen 1400 frt. c) 2 kocsi, egyik 140 frt-ával, másik 120 frt-ával 260 frt. d) Négy erdő és mezei csász, három 70 frt-ával, egy pedig 40 frt-ával összesen 250 frt. e) A fentebbi a), b), c), és d) alatt megnevezett cselédek évi készpénz fizetéseiken felül kapják még az eddigél élvezett ruhaneműket, silletőleg egyéb illetményeket is. e) Egy rendőr örvet 225 frt. f) 4 rendőr 200 frt-ával 800 frt s ezen kívül egy a rendőr örvetző valamint a rendőrök is következő ruhaneműket s illetőleg fegyvereket kapják: minden évben egy sötétkék posztó zubbonyt, egy sötétkék lengyel nadrágot, egy vitorlavászon zubbonyt és vitorlavászon lengyel nadrágot, három pár hosszú szaru, rámás talpu és fél-lábu csizmát, két perge magyar kalapot, melyen jelvényül fehér lószőr kék rózsával vi-

lendő; minden két évben egy bélelt téli sötétkék zubbonyt és egy szürke köpönyeget. Fegyverzetük egy vadászkéz és éjjeli használatra egy revolver. Mindegyik karján megszámozott fehér-kék szalagot köteles viselni. g) 4 toronyőr 80 frt-ával 320 frt. h) Egy fűtő 80 frt. i) Egy városi ács 250 frt. k) 1 városi kertész 260 frt s az eddigi illetményeket. l) Ápoldai élelmező fizetése 105 frt és szabad lakás. m) Egy gyepester fizetése 530 frt és lakás.

38. §. A község határain kívül eső minden hivatalos utazás alkalmával a községi elöljáróság részéről — a fuvarbérén kívül — a következő napidíjak számíthatók fel:

a) a jegyzők, orvos és mérnök napidíja 2 frt.

b) a többi elöljárók, valamint az irodai segédzsemet napidíja 1 frt.

39. §. Egyesek érdekében, és felszólítására teljesített írásbeli munkálatokért a jegyzők részéről a következő díjak vehetők igénybe:

a) Másolatokért ívenként 50 kr. b) Bizonyítványok, becsületek s más pecsét alatt kiadott okmányokért 50 kr. c) Végrendeletekért 2 frt. d) Szerződésekkért 1 frt. e) Marhás járlatokért dibonkét helybeliek részére 4 kr. Országos vásárok alkalmával kint a vásárban idegenek részére, csapatos vételnél egy járlatban felvett több jószágért, minden jószág után 5 kr. f) felszólamlási kérvény szerkesztése és felszereléséért, a családi értesítőt ide nem érve 2 frt. g) Takarékpénztári váltók kiállításáért 20 kr.

40. §. Ugyancsak az egyesek érdekében történő kiküldetésénél az esküdteknek, következő díjak járnak:

a) a város belterületén 50 kr., b) a város külterületén 1 frt.

41. §. Orvosi díjak:

a) halotti szemle felvétele az arróli bizonylat kiállításáért 20 kr. Megjegyeztetik, hogy a halotti szemlét, teljesen vagyontalan személyeknél díjtalanul köteles teljesíteni. b) Szabad személyek egyszeri megvizsgálásáért 50 krajczár.

42. §. A mérnök által egyesek érdekében építkezések alkalmávali kiküldetéséért 1 frt. s ha a küldetés alkalmával felmérés is történik s ennek folytán tervvázlat is készítenő 2 frt díj vehető igénybe.

43. §. Az állatorvos által a levágandó jószág megvizsgálásáért a következő szúró pénzek vehetők igénybe:

a) Juh, sertés és 2 éven alóli borjuért 3 b) Két éven felüli marháért 10 kr. c) Bárány és kis malacokért díj nem jár.

Kelt Gyulán, 1872-ik júliushó 17-ik napján tartott városi képviselői közgyűlésből

Popovits Jusztin m. k.
jegyző.

Nyilvános köszönet.

Békés megye dalegyleteinek f. hó 5-én Gyulán tartott közgyűlése 14-ik sz. alatti határozása alapján állóirottak kedves kötelesegiüknek tartják őszinte köszönetet és elismerést nyilvánítani mind azoknak, kik a Gyulán tartott megyei dalárünnepély létesítését elősegíteni sziveskedtek.

Névszerint pedig: mélt. gróf Almásy Kálmán urnak, mélt. Tomcsányi József megyei főispán urnak, Gyula városának, az ünnepély tartására használt helyiségek átengedéseért. Gyula város közönségének a szives fogadtatásért, Humann Alexa k. a.-nak, id. Ábrányi Kornél, Spiller Adolf, Fayl Frigyes, Erkel Gyula uraknak, hogy a diszhangversenybeni közreműködésük által az ünnepély fényét a művészeti érték és hatás kitünő fokára emelték. id. Ábrányi Kornél urnak különösebben azért is, hogy a megyei dalárünnepély, minden mozzanatait nagy becsű figyelmére méltatva azoknak ismertetése által, mind az ügy fejlődéséért, mind a közönség érdeklődését nagyban elősegítette, Erkel Ferenc és Mihalicz Ödön uraknak, kik az ünnepélyre egy egy műdarabot készívték, ez által a műsor érdekességét jelentékenyen fokozták, s alkalmat adtak a megyei dalárünnepélynek, hogy ez, a magyar zene költészet két kitünő új termékével lépve a közönség elé, azok bemutatásának, s legelső hatása eszközésének szerencsésében részesüljön. Ábrányi Emil urnak, az ez alkalomra írt dalár induló szövege szerzéseért. Mélt. b. Orczi Bódog urnak, a magyar nemzeti színház igazgatójának, hogy a nemzeti színház az ünnep-

lyen megjelent művész tagjainak alkalmat adni méltoztatott a diszhangversenybeni műköltetésre. Gyula város lelkes hölgyeinek, a verseny díj általuk kitűzött értékes ezüst serleg készítéséért. A hazai hírlapoknak különösen a „Bihar“ szerkesztőségének, a megyei dalár ünnepély iránti érdeklődésükért. A pesti nemzeti dalkörnek, a n. városi dalegyletnek, hogy magukat az ünnepélyen képviseltetvén, mind az ünnepély fényét, mind annak jelentőségét emelték. A cs. k. szab. állam-vaspálya, Tisza vidéki vasut, Alföld-Fiumei vasut társaságoknak ama szíveskedésükért, hogy az ünnepély alkalmára a meghívott vendégeket 50% díj mérséklésben részesítették. Keller Imre, Ferentz Alajos, Dobay János, Nuszbeek József uraknak, gyulai kaszinónak, s általában, mind azoknak, kik az ünnepély rendezése körül fáradoztak.

Végül, midőn egy részről sajnálkozását fejezi ki közgyűlésünk a felett, hogy az ezen megyei dalárünnepélyen Erkel Ferenc urat, hazánk egyik kitünő zene művészt, megyénk szülöttét vendégei között nem tisztelhettem, másrészt kiváló öröme szolgál, hogy Erkel Gyula urat, a nemzeti színház karnagyát az ünnepélyre karnagyul megnyerni szerencsések valánk.

Kelt Gyulán 1872 augusztus 5-én.

Dr. Hajnal István
egyes. elnök
Szabó János
egyes. jegyző

— **Jegyzéke** a b.-gyulai kir. törvényszék-nél 1872. auguszt. hó 26-án következő napjain előadandó bűnpereknek.

Előadó: **Nogáll László.**

963. bf. Misik Mária tolvajsági bűnügye.

964. bf. Fiszta András tolvajsági bűnügye.

948. bf. Miskolczi Mihály és társa tolvajlás kisértési bűnügye.

946. bf. Farkas József és társai tolvajlási bűnügye.

883. bf. Csizmadia Mihály és társa testi-sértés és erőszakoskodási bűnügye.

827. bf. Cs. Kiss Sándorné nyilvános erőszakosság és igaztási bűnügye.

737. bf. Cs. Kiss Sándorné tolvajlási ügye.

894. bf. Hajdú Mihályné és társa tolvajlási bűnügye.

731. bf. Mengyán András súlyos testisértési bűnügye.

886. bf. Ökrös Sándor bírói hatalommal visszaélési bűnügye.

720. bf. Orosz Pál és neje bíróizártörés és sikkasztási bűnügye.

812. bf. Oláh István és társa által család és okirat hamisítási bűnügy.

Ujdonságok.

— **A gyulai nyilvános főiskolai muzeum** következő tárgyakkal gyarapodott, jelenen: Kazek István remetei erdész által küldött egy nagyböszöri kitömött vadmacskával; — Kratochvil József, Frigyes porosz király 1748-ki ezüst kis pénzecskejével; — Laky László mezőhegyesi kir. gazdasági segédtszint 1861-ki tizenötös ezüst rubeljével; — Stojanovic Szilárd ur csorvási birtokán földszántáskor talált — hold és csillag közé helyezett kardot tartó kart képező czimer vésetű, a XV. századbeli bronz gyűrűjével; — a helybeli m. k. adópenztári tisztség M. Theresia 1762-ik évi kisebb rézpénzével; — Rutkay Károly helybeli szabómester egy régi római kis ezüst pénzével, és agteleki barlangbeli gyümölcsöket ábrázoló csepp-kövekkel; — Marossy János tatabányai gyógyszerész ur által küldött egy igen régi értékes bronz fibula (kapocs), Claudius, Gothicus, Traján, Decius, Trajanus via-trajana, Trajanus martirophaea, Antoninus Pius, Gordianus, Diocletianus, Gallienus, Julius Crispus, Valerianus, Valentinianus, Nagy-Constantin, Leo Basilius és Magnentius részint ezüst és bronz, továbbá II. Lajos magyar király 1526-ki, Rudolf cs. és m. kir. 1582-ki ezüst denárjaival, végre IX. Pius r. pápa 1866-ki ezüst lírájával; — Titius Pius gerlai udvari lelkész — 1870. évben a karniolia hegyeken fogott 2 és fél láb hosszú vipera mérges kigyó küldeményével; — Eibel Gyula 1848-ki magyar köriratú réz, M. Theresia 1760-ki ezüst 20 krajczáros, 1779-ki orosz, 1767-ki romániai rézpénzekkel s két darab 1860-ik 10 krosbankjegyekkel; — Uferbach Lajos urudvartelkén a hajdani gyulai belvár közelében egy öl

mélysgű földben talált 2 $\frac{1}{2}$ -ad font súlyu onix ködarabjával és egy régi vas sarkantyúval: — Huszka Mihály helybeli tanuló két darab régibb osztrák pénzével; — Plank Béla a londoni 1751. évi világiállítási fehér bronz érmével; — Lindenberger István tanuló, atyja szülőjében 1871-ben talált török feliratú, szép metszetű, jókarbeli ezüst pecsétnyomó, édes anyja pedig egy darab 1802. évi ezüst hetes pénzével; Kenézy Csatarjoggyakornok ur N.-Körösről küldött IV. Béla m. kir. ismeretes rézpénzével; — Fikker Ferenc alsó-fejérmegyei bányabirtokos negyvenkét külön fajú igen értékes és nevezetes kitünő példányú ásvány gyűjtemény, közötté 18 karatos poraranyat Vöröspatakról; Ujházi Sándor endrődi éneklés Szabolcs megyében Egyek községében talált egy fél római kissébszerű bronz csatot, üveg golyókat, egy Endrődön a régi temetőben Körös folyama által kimosott ezüst használt egy krajczáros bankjegyet; — Tóth Lajos egy lipcei katonai érdemkeresztet; — Ó-Kigyósról Hrabovszky Ferenc és Breger Viktoria Anglia királynéja 1860-ki nagyobb és Lipót belga király egy centesim réz, továbbá ugyanannak 1861-ki tizes, ötös ezüst centesimes és III. Napoleon frank császár 50 centesimes ép ezüst pénzeit; — Végre idősb Mogyoróssy János f. é. julius havában tett archaeologiai utazása közben a Vág és Árva folyamok völgyében, főleg „Mátyus“ földén összegyűjtött különböző fajú érdekes kövekből álló gyűjteményével gyarapította a helybeli muzeumot.

△ **A szarvasi főiskola igazgatósága** a békési evarg. egyházm. határozatából „tanulói hála“ czimen felhívja az iskola régitanulóit, hogy járuljanak némileg a gymnasium kiépítésére igényelt 30,000 frnyi költség fedezéséhez.

△ **Legmagasabb helyről** (t. i. a toronyból) vett értesítés szerint a szél e hét első éjjelén a kath. magyar templom tornyának éjszakra néző orlapját lesodorta. Nagy időket élünk!

△ **Follinus János** kinek aradi szintársulata Gyulán már többször szerepelt, az igazgatói kormánypálczát *Fehérvári Antalnak* adta át.

△ **A mult számunkban** közölt kole-ra-es et nincs hatóságilag constatalva.

△ **A gyulai főútszakon** folynak a kövezési munkálatok. Különösen ajánljuk itt az illetékes mérnök ur figyelmébe az átjáró utakat, melyek alacsonyosságuk és hézagosságuk miatt csaknem mindenütt javittatást igényelnek. Miután pedig a város kivilágítatásának tekintése már — tudomásunk szerint — elég jelentékeny, kihívhatók és szükségesnek tartjuk ezen főútszakai átjárásoknál egy egy éjjeli lámpának fentartatását, mely kétség-telenül nagy előny lenne az „éjjeli homályban.“

△ **A „Vasárnapi Ujság“** mult száma Szeberényi Gusztáv superintendens arczképét és élettrajzát közölte.

— **A kir. törvényszék** szerdán Gyovai Miklós, nögyilkossággal vádolt gyoimai mézeskalácsost 15 évi súlyos börtönrre ítélte, nem számítva be a 2 évi vizsgálati fogságot. Gyovai esetére olvasóink talán még emlékezni fognak. Szenvedélyes kártyajátzó volt, ez által mesterségét is folytonosan elhanyagolván, ezt felesége folytatta, azonban ennek keresményét is elpazarolta. — Kevésell a gyilkossági eset előtt biztosítá magát nevével egygyütt a „Hazá“-nál 5000 frtig. Két részletet már le is fizetett, midőn egy éjjel szobájában tűz támadt, melynek neje áldozata lett. Az orvosi látélet azonban megállapítá, hogy a nőt *előbb megfojtották*, s csak azután támadt a tűz. A tanuvalomások által felderített körülmények, vádolt előéletéből merített észleletek, ennek vizsgálati fogságában tanusított viseletéből a tvszék úgy győződött meg, hogy a gyilkos a férj, Gyovai Miklós volt. Az ítéletet mindkét fél felebezé.

— **Mult szombatban** a „deficit“ bál még financialis oldaláról is sikerült, ami már a ritkaságok közé tartozik, mint táncmulatság meg egészen a javából való volt. Különösen a tatak érezték jól magukat, a mennyiben a leánykák öltözéke nem kintázta meg a pugyilárist, s ez így van jól, megmutatá ez est, hogy mennyivel fesztelenebb, kedélyesebb így a mulatság, mint az uszály távolított s feszlegő kényelmetlensége. Az az előnyös oldala is megvolt ez estvének, hogy a nálunk még ugyancsak meglevő kastok falai ez estén szépen leomlottak, együtt mulattott itt városunk

minden rendű és juk meg, fesztelen a Németh, Gyöngyi, Fraller és Molnár Ruyánszky Ilka Málvin, Tüzes Mária Salis Ida, Habina eső egy kissé megban el is oszlata lékét nem mosá e ne adva kedvet e gű mulatság rendhetnék a délutáni különben is hívós

— **Örömmel** néhány buzgó tag Molnár György u előadásra terjedő anyival inkább mert városunk jó hogy míg Szarvas vesztet nem tü ellenkezőt beszélj fön, aug. 26. ves trop“-jával, mely játékiró saját szé társadalmának fe Igen érdekes lesz „Moliere és a ké mintegy folytatás se a szerencsétlen

— **Kétzeri** kezdhető előadás nézések s közönségát, otthon ül es nyugodalmas poltörődvé a társulave a szép és jó mulik, ez ölé ki egy kis városi k megfelelő dráma egészen látogat háza ez előadás fel egy színház-szék helye, oly k sulatot, minőt m után sem várha ott van Molnár színművész, ki lonségek után e ki épp ezért a zése mellett az utazik, hogy az lekölő hatását a veivel rontsa le. Máshol szerencs csupán mi mar Tudjuk mi azt, utóbbi időben igyon elvevé a de e társulat es a jelenvoltakat lithatlanul jobba lönben is igen röl. Az az előn sulatnak, hogy ami bizonyára zást, mint ott h világsorsát.

— **Tisztelt** lőket, kik fia realiskola l retnék tanít tására mérsé zom.

(S. S.) **Szar** — **Halalos** módú iparosun ló oly erővel mek roppant l — **Örült.** B mives a mult azóta nincs ot czáin kóborol s a lakóktól c s ez rögeszmé szándéka lévő oda meztláb csétlenre kór vagy a szarv szagos téboly hatná.

— **Nem** l má halljuk áltatni, a né nyugodnék, szoktak. Be

minden rendű és rangú közönsége, és valljuk meg, fesztelenül s kedélyesen. Ott voltak a Németh, Gyöngyösi, Szakál, Topics, Szilágyi, Fraller és Már testvérek, Kolozsvári Ida, Ruinyánszky Ilka, Lechner Mariska, Kövér Málvin, Tüzes Mariska, Bandhauer Mariska, Salis Ida, Habiny Gizella s többen. — Az eső egy kissé megzavará ugyan, sőt éjféltájban el is oszlata a mulatókat, de az estemlékét nem mosá el annyira, hogy ifjúságunk ne adva kedvet egy újabb, de csak ily jellegű mulatság rendezésére, mely aztán kezdőhetnék a délutáni órákban, lévén már az éjkek különben is hűvösek.

— **Örömmel halljuk**, hogy közönségünk néhány buzgó tagja azon iparkodik, hogy a Molnár György ur vendégszerelése, egy 4 előadásra terjedő béreltel biztosítsassék, mit annyival inkább óhajtottunk hogy sikerüljön, mert városunk jó hírre nem engedheti, hogy míg Szarvas, Orosháza a művészt művészetét nemes tisztelettel felkarolta, addig nálunk ellenkezőt beszéljen a fáma. — A bérelt hét-főn, aug. 26. veszi kezdetét Moliere „Misantrop”-jával, melyben a világhírű jellem-vigjátékíró saját szerelmét, és XIV. Lajos kora társadalmának ferde kinövésit ostromozza. — Igen érdekes lesz rögtön utána látnunk — „Moliere és a képmutató” című drámát, mely mintegy folytatása a vigjátéknak s befejezése a szerencsétlen szerelmi költő életének.

— **Kétzeri színtársulata** végre megkezdheté előadásait, játszanak is mint jó színészek s közönségünk is igen jól viseli magát, otthon illi csendes békességben, gyulai nyugodalmas polgárokhoz illendő módon, nem törődve a társulat sorsával, nem is érdeklődve a szép és jó iránt. Az operette mania nem mulik, ez öle ki aztán műveltségi fokának s egy kis városi közönség igényeinek inkább megfelelő dráma iránti érzékét. Szarvas tömegesen látogató a társulat előadásait, Orosháza ez előadások hatása alatt telket ajánlott fel egy színház-helyiségre, s Gyula, a megye székhelye, oly közönnyel fogadja a társulatot, minőt még az eddigi részvétlenség után sem várhatánk. — Pedig e társulatnál ott van Molnár György a nagynevű magyar színművész, ki az Orczyval történt kellemetlenségek után egyedül állott meg férfiasan, s ki épp ezért a vidéken némi elégtétel szerzése mellett azon nagy és nemes feladattal utazik, hogy az operettek izlést rontó s lélekölő hatását a klasszikus örökség műveivel rontsa le, vagy legalább ellensúlyozza. Másol szerencsének tartják az ily látogatást csupán mi maradunk közönyösek hidegek. Tudjuk mi azt, hogy közönségünk kedvét az utóbbi időben itt működött két társulat nagyon elvevé a színi előadások látogatásától, de e társulat eddigi előadásai meggyőzheték a jelenvoltoakat, hogy az elbbiekénél hasonlithatlanul jobban sikerültek. Molnár ur különben is igen ismeretes rendezői tehetségéről. Az az előnyös oldala is meg van e társulatnak, hogy csak új darabokkal állnak elő ami bizonyára mindig nyújt annyi szórakozást, mint otthon a négy fal közt intézni a világ sorsát.

— **Tisztelettel értesitem** azon szülőket, kik fiaikat a **gymnasium vagy realiskola** 1-ső osztályára itthon szeretnék taníttatni, miszerint azok tanítására mérsékelt havi díjért vállalkozom.

Domonkos János.

(S. S.) **Szarvasi ujdonságok.**

— **Halálos rugás.** A napokban egyik jó módú iparosunk 12 éves fiu gyermekét egy ló oly erővel ragta gyomron, hogy a gyermek roppant kínok közt másnapra elhalt.

— **Örült.** Bizonyos Kukulka J. nevű földmives a mult hetekben hirtelen megörlvén, azóta nincs otthon maradása, s a város utcáin kóborol föl s alá. Sok házba betekint, s a lakóktól csizmát kér, mert — ugymond, s ez rögeszméje — a halászelki pusztát erős szándéka lévén megvenni, csak nem mehet oda meztláb alkudni. — Felhívjuk a szerencsétlenre kórházi bizottságunk figyelmét, mely vagy a szarvasi kórházba, vagy pedig az országos tébolydába könnyű szerrel bejuttathatná.

— **Nem lesz vasutunk!** E bosszantó thematic halljuk most városunk közhelyein variáltatni, a nélkül, hogy az egész biztos alapon nyugodnék, mint rendszeren a mende-mondák szoktak. Beszélük, hogy a tiszaitársulat, mely

vasutunk kiépítésére vállalkozott, kamatbiztosítást kérne a kormánytól, s ez nem hajlandó megadni azt Hihetetlen mesebeszéd az egész! A tiszai vasut-társaság, midőn vasutunk kiépítését elhatározza, az átlagos termény- és személy-forgalomról már oly előkiszámitással bírt, mely elhatározásának biztos alapjával szolgált. Mi az egész vasuti ügyet csak idő kérdésének tartjuk, s erősen hisszük, hogy a közelébb megnyitandó országgyűlésen leendő szentesítése után rögtön munkába vétetik.

— **Őszi előlegül**, vagy mi gyanánt, oly esős napjaink járnak közel egy hete, hogy a cséplési munkálatokat — hacsak fedett helyen nem — lehetetlen folytatni. A kik repcejüket elvetették, azok persze mosolyognak. Egyik sir, másik nevet! — Útszáinkról mit mondják? Árkaink hajókázhatók, sikamlós padlóink pedig a legügyesebb kötélánczost is próbára tennék.

— **A szarvasi nemesi földbirtokosok** részéről a községi költségek fedezésére évenként 1500 forintban felajánlott általányt, mint értesülünk a város kevesli, s maga részéről az általányt 3000 forintban állapítja meg, az eziránti egyességi idő tartamát, nem mint a földbirtokosok óhajták tiz, hanem csak 3 évre véltén terjesztetni. Mint már előbb közölök, a nemesi földbirtokosok ajánlatuk elnem fogadása esetére vagy más községhoz csatlakozásukat, vagy birtokaikat külön községgé leendő alakítását határozzák el. A kettő közül azonban ez idő szerint hihetőleg egy 3-ik eset, t. i. a nagybirtokosok által teendő új méltányosb ajánlat s ennek a város részéről valószínű elfogadása állandó be. A végleges megállapodást egyébként annak idején közzé teendjük.

— **Hymen!** Sinkovics György, ifju orvosunk f. hó 19-én ünneplé a bájós Ruzicska Judittal lett egybekelését. Áldás frigyökre!

— **Életmentés.** A napokban egy 5 éves kis fiu gyermek a körösi fenyszálon játszadován, vigyázatlanságból a vízbe esett, úgy, hogy rögtön a fenýök alá tűnt. Bár ott levő nagyobb úszó fiúnak több percnyi buvárkodás után azonban sikerült a kis gyermeket felszínre hozni, de már megmeredve. Az elősiető szülék által gyorsan alkalmazott ilyes esetekben életmentési kísérletek azonban csakhamar eszméletre hozták a kis fiut, — ki ma már tul van minden veszélyen.

— **Első cigány zenedandánk** végre valahára egy ügyes karmestert szerzödtetett, ki elismert jó erőt bizonyára helyes módokon fejlesztendi, zenekedvelőink régibb óhaja szerint.

(Békési ujdonságok.) F. hó 21-én d. e. 12 órakor tűz ütött ki a malomvégesi tized „Drága” nevű utcájában, mely egy házat és egy istállót hamvasztott el. A tűz az istálló végiben kezdődött. — Sokan azt gyanítják, hogy a házörzés végett hon marasztalt kis gyermek okozója a véletlen szerencsétlenségnek.

— **Gymnasiumunk** egy jeles tanára Békési Gyula ur, a debreczeni gymnasium ügyeskedésben levő tanszékére hivatott meg. — Egy lépéssel ismét közelebb áll a békési gymnasium s . . . . .

— **Az ifjuság által** f. hó 19-ére a „Kozma kert” helyiségében tervezett „zártkörűtánczvizigalom, — kellemetlen idő közbejötté miatt elhalasztatott, — alkalmasint aug. 26-ára.

— **Egy fiatal ember**, ki a VII. osztályt jeles sikerrel végezte alkalmazást keres — mint írrok — ügyvédi irodában. — Bövebben értekezhetni e végett levél által „Sz. J.” czim alatt Békésen.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

— **Hirdetmény.** A békésmegyei gazd. egyesület által f. é. sept. 1-ére hirdett állatkiállítás Csabán a kiütött marha száj- és láb-fájás miatt ez évről végkép elmarad; ellenben az állami lótenyész díj kiosztás ugyan az nap Csabán minden esetre meg fog tartatni.

B-Csaba aug. 19-én 1872.

Az igazg. választmány meghagyásából
Az igazgatóság.

— **Pályázati hirdetmény.** A békésmegyei gazdasági egyesület a gazdaszatunkat néhány év óta sújtó rozsdá ellen a tudomány

és tapasztalás fegyvereit sikra szólítandó, a következő pályázatot nyitja:

„Kívántatik értekezés: a gazdasági növényeket, kiválóan a búzát tönkre tevő rozsdá elméletéről és elhárításáról.”

A pályaművek idegen kézzel írva s a munka jellegével megjelelt s belül a szerző nevét rejtő lepecsételt levél kíséretében 1873. mart. 1-ig az egyleti igazgatósághoz nyújtandók be.

B-Csaba aug. 19-én 1872.

Az igazg. választmány meghagyásából
Az igazgatóság.

— **Felhívás.** A békésmegyei gazd. egyesület az igazgató alelnöki tisztségnek betöltése végett f. é. sept. 1-én Csabán d. e. 9 órakor közgyűlést tartand, melyre az egyesület minden tagja ezennel meghívatik.

B-Csaba aug. 19-én 1872.

Az igazg. választmány meghagyásából
Az igazgatóság.

— **Figyelmeztetés.** A társulási hajlam megyénk gazda közönségében még oly csekély, hogy gazdasági egyesületünk tagjai azon alkalmat, melyet nekik az egyesület nagyobb önállóság és tevékenység eszközölhetése végett akkor nyújtott, midőn őket a gazd. köröknek községenkénti alakítására felhívta, csak igen gyéren használták fel. A mai napig megyénk 22 községe közül csak 4 jelen tette be, hogy gazd. körét megalakította. Ez előny fel nem használásával községek egy másik előjogot is elszalasztanak, azt hogy az igazgatói választmánynak reájuk eső tagjait nem ők választják. Felkéretnek ennél fogva még egyszer egyesületünk községi megbízottjai, hogy tagtársaikat egybehíván, a köröket megalakítsák, a választmányi tag választását megéjtessék és az eredményt sept. 1-e előtt alólírott közöljék, különben a f. é. sept. 1-én Csabán egybeülendő közgyűlés kénytelen leendő a hiányzó választmányi tagokat központilag megválasztani. — A körök alakulása későbbben e lapokban közölve leendő.

Mokry Sámuel
egy. titkár.

— **Felhívás.** Beliczey István gerendási gazdasága egyesületünk határozata folytán f. é. september 15-én küldöttségileg fog megsejmelteni. E küldöttséghez csatlakozni nyitva áll egyesületünk minden tagjának. Felhivatnak ennélfogva azok, kik a szemlében részt venni óhajtanak, hogy e szándékukat alólírottal f. é. sept. 10-ig bejelentvén, ez által a részvehetést maguknak biztosítsák.

Gerendás augusztus 21-én 1872.

Választmány meghagyásából.

Mokry Sámuel
egy. titkár.

Jegyzőkönyve

a békés m. gazd. egyesület igazg. választmányára 1872. aug. 18-iki ülésének.

Jelenvoltoak: Beliczey István alelnök, Rácz L., Bartóky József, Karassay I., Vidovszky J., Pollner L., Berger M., Laczay J., Vilim Sztraka E., vál. tagok és Mokry S. titkár.

1) Alelnök ur előadván, miszerint a f. é. május 20-iki tisztújító közgyűlésen igazg. alelnöknek megválasztott Ormos János ez állásáról elnök br. Wenckheim L., ur előtt határozottan lemondott, mire n. elnök ur őt, mint második alelnököt az egyesület igazgatására felszólította, ő az egyesületnek a helyzetében a felhívásnak engedni kötelességének ismerte mind addig, míg a jövő közgyűlés az igazgatói állás végleges betöltése iránt nem intézkedik s ebből folyólag illetékesnek érezte magát arra, hogy a jelen, több fontos ügynél fogva sürgössé vált ülést egybehívja.

A választmány lelkesen megjelenezte az egyesület körüli fáradoalmakra készségesen vállalkozott alelnök urat, sőt az ügyek további vezetésére részéről is felkérte.

2) Ezek után alelnök ur bejelenti, hogy a megye községeiben lakó egyesületi tagok a reájuk kivetett arány szerint a hiányzó 25 választm. tagnak megválasztására felhivatván, eddig csupán 3 községi névszerint: Orosháza, Új-kigyós és Szeghalom választott egy egy tagot, minél fogva a választmány tagjainak száma eddig 38-at tesz, és kérdést intéz vajjon ily számban a választmány megalakulnak tekintti e magát, vagy még bevárja a netán történendő községi választásokat.

A választmány az egyesület felszaporodott

fontos ügyeinek elintézését továbbra nem tartván halaszthatónak, magát tagjainak jelen számával megalakulnak nyilváníttja, oda utasítja azonban az az egyesület titkárját, hogy a késedelmes községekben a választásokat szorgalmazza, — minél ha a legközelebbi közgyűlésig kielégítő eredménye nem lenne a közgyűlés a hiányzó választmányi tagokat kinevezendő létszen.

3) Alelnök ur a megyénkben kiütött marha száj-és láb-fájás miatt a Csabára f. é. szept. 1-ére hirdett állatkiállítást ez évben elejteni indítványozza, az ugyan akkorra tűzött, s az egyleti lókiállítást pótlandó állami-lótenyész díjak kiosztását azonban megtörténendőnek véltén, a földmiv. miniszrtom e díjkiosztásra vonatkozó és még mind eddig lenem érkezett hirdetmény gyorslektüldésére felszólítani tartja szükségesnek.

A választmány részéről is sajnos tudomással bírván nev. marhabetegségnek megyénkben történt kiütése felől, az említett állatkiállítást a f. évben meg nem tartani határozza s erről az egyes községek levélútján és hírlapilag értesíteni rendeli. Ellenben az állami ló-tenyész díjaknak a kormánytól történő megegyezés szerint f. év szept. 1-én leendő megtartása ellen semmi akadályt sem látván fenforogni nev. hirdetményeknek lektüldését táviratilag megsürgetni rendeli.

Egy uttal az időközben lemondott állatkiállítási rendezőség helyébe, a lókiállítás intézésére rendezőlül Lepény Pált választván, Csaba városa előljároságát felkérni határozza, hogy a nev. lódíjjaztatásra jelentkező kiállítók bejegyzése és igazolványaik megvizsgálására egy mint tavaly egy egyént kirendelni sziveskedjék.

Vége elrendeli, hogy a kiállított lovak számokkal és idegen szolgáló által vezetésének a vizsgáló bizottság elé.

4) Alelnök ur jelenti, hogy egyesületünk a bécsi világ kiállítás magyar országos bizottsága által a kiállításban eszközöndő tömeges részvétel elérése céljából megyénkben ez év őszén terménykiállítás tartására hivatván fel, ő e felszólításra elutasítólag felelt azon okból, mert terményeink ez évben igen silányul ütöttek ki, de különben megyei fiók bizottságunk alelnöke Szakál Lajos által eddig mintegy 100 és így annyi kiállító gyűjtetett, a mennyi megyénknek nézve kedvezőbb viszonyok közt is kielégítő számot képez.

Helyeslő tudomásul vétetett.

5) Ugyan ő jelenti, hogy a tavalyi arató versenyről fennmaradt 65 drb. cs. kir. aranyat gyümölcsötzetés végett a titkár által készpénzre beváltatá.

Helyeseltetett.

6) Ugyan ő jelenti, hogy igazg. választmány nemléteben az idej aratás előtt, a megyét hivatalból felszólította, hogy közgeit az aratási szerződések pontos megtartása feletti erőlyes felügyeletre és szerződés szegések esetén gyors orvoslat nyújtására utasítsa.

Helyeseltetett.

7) Ugyan ő bejelenti, hogy a kigyósi gazd. kör által rendezendő szántás verseny f. é. Szept. 11-én fog megtartatni s annak programja kinyomatván szétküldésre készlen áll.

A választmány e programból látván, hogy a díjak száma kevésre és egyenkint igen magasra vannak szabva, bár a körnek ezen belügyében intézkedni joggal nem bír, nev. körnek figyelmét mégis annak kívánatos voltára felhívni határozza, mely szerint a díjak mérsékeltvén, legalább 10-re szaporitassanak és az ostoros használata a versenyenél mellőztessék.

Vége a versenyenél egyesületünk képviselőiül az igazg. alelnök, Pollner L. és a titkár neveztetnek ki.

8) Beliczey István alelnök ur gerendási gazdaságának megsejmelése Szept. 12-ikéről ugyan azon hó 15-ére tétetik át, miről az illető küldöttség és a gazda közönség értesítetteti rendeltetik.

(Vége következik.)

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Haszonbérleti hirdetés.

Gyula városa közelében, vízmentes helyen ötfertály telek, egy járandóság. 2 hold nádvágó rét és 14 ezer tőke szálló (vagy e nélkül), lakház és minden gazdasági épületekkel ellátva f. é. Szent-Mihály naptól kezdve három évre kéz alatt haszonbérbe adatik. Várlalkozók jelentsék magukat **Hoffmann Mihály** ny. tisztartó urnál Gyulán. 66) 1—2

Meghívás

a b-esabai takarékpénztár rendkívüli közgyűlésére,

mely f. évi sept. 15-én d. u. 3 órákor fog az intézet helyiségeiben megtartatni.

Tárgyak: 1. Pótszabályok elfogadása. 2. Netaláni indítványok tárgyalása.

A t. cz. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni oajtanak, felkéretnek, hogy részjegyeiket sept. 15. déli 12 óráig az intézeti pénztárnál letenni sziveskedjenek.

B.-Csabán 1872. aug. 18-án.

B-esabai takarékpénztár.

*) 59. §. Közgyűléseknél minden részvény egy-egy szavazatra jogosít, tiz szavazatnál

többet azonban nem gyakorolhat senki, sem saját nevében, sem meghatalmazás által. *) 60. §. Minden részvényes meghatalmazott által is képviselheteti magát, kinek azonban szinte részvényesnek kell lenni. Gyámok, gondnokok, férjek, társulatok és egyletek főnökei, ily minőségükben szavazati joggal bírnak, habár különben nem részvényesek is. 67) 1—3

Árverési hirdetmény.

Körös-Ladányban 1872. év sept. 26-án d. e. 9 órákor tartandó árverés, a báró Wenkheim testvérek Fási ménéséből készpénz fizetes mellett eladatnak:

2 darab, 3 éves telivér angol mén. 4 „ fedezett anya kanczák, kocsiba is betanítva. 4 darab, 4 éves kanczák, lovagolva és kocsiba tanítva. 1 darab, 4 éves herélt, lovagolva és kocsiba tanítva. 2 darab, 6 éves kancza mint kocsis lovak. 2 „ 6 éves herélt „ „ 2 „ betanított háts paripa „ 1 „ 5 éves háts paripa 2 „ 3 éves méneses csikók. 20 darab. 68) 1—3

Megbízásból
Farkas Gábor
ügyvéd.

KIVONAT OBETKO és ERNYEI

39. számú czég raktárában

ARADON

melyet a n. érd. közönség becses figyelmébe ajánlanak.

Szalma kalapok fiuk és leányoknak 40, 50, 60 kr., urak és hölgyeknek 80 kr. 1 frt. 1 frt 50, 2 frt., azonkívül mindennemű Panama, florentin és lószőr kalapok.

Szövet kalapok fiuknak 2 frt, uraknak 2,50, 3 frt.

Uti és vadászati sapkák. Selyem és más szövet fiuknak 1 frt. 1,20 kr., uraknak 1,20, 1,50 kr., 2 frt.

Kalap minták hölgyeknek 30, 35, 40 kr. Lack fénykalapok hölgyek és leányoknak 1,20, 1,50, 1,70 kr.

Női komodecipők, bőr és szövet 90, 95 kr. 1,20, 1,75 kr. Sarkasok finomak 2,20, 2,30, 2,50, 2,70 kr.

Női magas sarkos-czipők eberlasting oldalt-fűzős 2,80 kr., előfűzős vagy ruganyos 3 frt, 3,50, 3,70 kr., 4 frt, 4,50 kr., 5 frt.

Női magas czipők zerge- vagy kesztyűbőr, nagyobb részt szegzett talppal 3,80, 4,50, 5, 50 kr.

Közönséges gyermek kis czipők bőr vagy szövet 50, 60, 80, 90 kr., 1 frt. Finomabbak gombbal és sarkkal 1,25, 1,30, 1,50 kr. Egész magasak, eberlasting lack orral 1,60, 1,80 kr., 2 frt, nagyobbak 2,20, 2,50, 2,80 kr., 3 frt. Zerge-bőr gyermek-czipők szegzett talppal, réz orral, melyek tartósságra nézve kitűnők 2,20, 2,50, 2,80 kr., 3 frt 3,50 kr.

Férfi lábbelik fénymázos bőr, zerge- és kesztyűbőr 5 frt, 5,50 kr., 6 frt.

Diszes férfi lábbelik egész lack vagy kesztyűbőr lack orral 6 frt, 6,50 kr.

Vastag talpu lábbelik fénymázos vagy orosz lack bőr 6,50 kr., 7 frt, 7,50 kr., 8 frt.

Fiú lábbelik szegzett talppal és ruganyal, kívánatra réz orral 2,30, 2,80 kr., 3 frt, 3,50 kr., 4 frt.

Férfi fehéreműek, színes vagy fehér ing, Cosmanos, szövet, vagy finom chiffon 1,20 1,50, 1,80 kr., 2 frt, 2,50.

Gatyák fonal vászonból 1,30, 1,40, 1,60, 1,80 kr. Hat darab finom gallér 90 kr. 1,20. 1,50 kr. Egy pár finom kélölő 40, 50 kr.

Női fehéreműek, gallérok és kélölők moul és chiffon szövetből, legújabb kiállításban; azon kívül broche kendők és himzett zseb-kendők, fátolok, csipke és szalagneműek, ing és belésvásznak, gépi és varró czérnák, mindennemű kötő és horgoló pamutok, ruha disz-rojt és minden előforduló rövid árúk.

Praági glaccé keztüyük urak és hölgyeknek, 75, 90 kr., 1 frt.

Valódi párizsi Juvín-féle dupla varrásu glaccé keztüyük, melyek kitűnő tartósságok által igen kedveltetnek. 1 pár 1,40 kr.

Szövetkeztüyük gyermekeknek 15, 20, 25 kr. Urak és hölgyeknek 30, 40, 50, 60 kr.

Katonai keztüyük 70, 90 kr., 1 frt. Színes és szarvas-bőr keztüyük 1 frt, 1,10, 1,20, 1,60 kr., 2 frt.

Férfi csokrok és nyakkendők, változatos alakokban 15, 20, 30, 40, 50 krtól.

Harisnyák, tarka és fehér színben gyermekeknek 15, 20, 25 kr., urak és hölgyeknek 30, 40, 50, 60 kr. Vásznon harisnyák uraknak, különösen sokat járóknak ajánlható. 1 pár 50, 60 kr.

Napernyők pamutból 80 kr., 1 frt, 1,20, 1,50 kr. Selyemből 2 frt, 2,50, hosszú nyelvűek

2,80 kr., 3 frt, 3,50 kr., 4 frt. Férfi napernyők 2,50 kr., 3 frt, 3,50 kr. Mernőki óriása ernyők 10, 12 frt.

Esőernyők pamutból 1,35, 1,50 kr., 2 ft, 2,50 kr. Alpacca szövet 2,80, 3 frt, 3,50, 4 frt. Selyemből 5, 6, 8, 10, 12 frt.

Eső-vízmentes köpenyek uraknak 10, 12, 14, 16 frt.

Védőszárak (gamaschen) 5, 6, 8 frt.

Utazó kézi kofferek 3, 3,50, 4, 5, 6 frt, nagyobbak 7, 8, 9 frt. Egész nagy női fürdői kofferek betét és külön osztályokkal 10, 12, 14, 16 frt.

Kézi táskák, szövet és bőr 2, 2,50, 3, 3,50 4, 5, 10 frt.

Berendezett toilette kézi táskák 15, 20, 25, 30 frt.

Utazó göngyök (rouleaux) 1,50, 2 frt, 2,50, 3 frt. Utazó (necessair) szekrények 5, 6, 8, 10, 15 frt.

Ingtartó, szivacs, szappan tartók, uti írószekrények, tükrök és ivó-poharak, látszóvek, légpárnák, láb és uti pokróczok és plaidok szíjjakkal együtt és minden eszaktmába vágó tárgyak.

Illat szerek, szappanok, fogporok és pasták, a leghíreseb orvosoktól.

Bőr-, Bronz-, és fatárgyak, különösen névnap- és alkalmi ajándokul ajánlhatók.

Ékszerék, broche és fülbevalók, mell- és kézelő-gombok, nyak és karékek, bronce csont közszen cautschuk és talmi-aranyból

Levél papírok név- vagy kezdőbetűkkel (monogrammal) 100 db. 1,40, 1,60, 1,80 kr. Kívánatra cimzerrel vagy bármily jelvény-nel arányos árban.

Non plus ultra kávéfőzők, melyekből kitűnő erős kávé nyerhető, 5,50, 6,50, 7,50 kr.

Vaj- és habverő gép üvegből 6, 6,50 kr. Sodaviz készítő gép, mellyel 10 perc alatt a legjobb sodaviz készíthető, 9,50, 10,50, 11, 50 kr.

Alpacca és alpacca ezüst evő-eszközök, tálcák, gyertyatartók és többnemű asztali készletek. Ezen érc közvetlen az ezüst után sorolható, tartósságáért 10 évig jót állunk.

Kosarak, változatos alakban, kézi, piaczi és

gyümölcs kosarak, ételhordó és evő-eszközöknek való kosarak, fa és papírhoz való, végül bőleső kosarak spanyol nádból.

Fényképekhez való keretek aranyozva éstermészetes fából, szegletes és oval alakban, minden nagyságban.

Kávé perkelők és őrlők.

Cukor szelenczék és cukor vágók. Gyors melegítők és felöntő kávé maschinák.

Pléh tálcák és pohártartók. Fiókos és oszlopos tükrök.

Pipa-állványok és asztalok. Madár kalitkák és aranyhál tartók.

Ablakredők, fából szövő igen czélszerű találmány a szoba levegőt folytonos mérsékletben tartja a nap heve és hideg ellen. — Rendeléseknél szükséges az ablak belső világ nagyság mértéke, darabja 2,80, 3, 3, 50 kr., 4, 5 ftig. melyek természetes fából és festéssel kaphatók.

Kitűnő porcellán-ragasztó 1 üveg 30 kr. Bröne-féle folt tisztító, selyem-, szőr- és szövetből, 30 kr.

Moly és bolha por, 1 üveg 25 kr. Poloska vesztő folyadék 30 kr.

Ezüst és arany, valamint üveg tisztító por 10 kr. Rozsda folt kivető szesz, fehér neműből 25 kr. 1 doboz tyükszem gyűrű 25 kr. 1 üveg kitűnő tinta 20 kr. 1 üveg kék vagy veres tinta 20 kr.

Valódi becsi fénymáz (wachs) mely a bőrt puhán és folytonos fényben tartja, 1 font 35 kr.

Illatos enyv, pléh dobozban elcsertel 50 kr. Bőrpuhító kenőcs különösen lézterszámok és gépi szíjakhoz alkalmazhatók. 1 doboz 20 kr.

Ruha bélyező tinta, 1 üveg 70 kr. Pulcherin, legátatlanabb arcz-szépítő, szeplő, májfoltok és kiütések ellen 1 üveg 80 kr. Gyermekek szoptató üvegek különböző alakban 40, 50, 60 kr., felül gumival.

Gyermekek játékok. Szekrényben és egyenkint nagyválasztéku bábu, társas játékok.

Postai rendelvények a leggyorsabbban eszközöltenek.

54) 7—10

Uj és használt
dohányspárga
olcsó áron kapható
BAK SALAMONNÁL

Gyulán. 3—3

43) **A Liebig-féle Kumys-kivonat** 12—12

a becsi orvosi kartól mint hathatós gyógyszer ajánlva, és a krakkói tudományos egyesület-től különös figyelemre méltatva, az orvosi karok egyhangu elismerése folytán az első helyet foglalja el minden tüdőbajokban eddig használt gyógyszerek között. — Gyorsan és biztosan gyógyít: **tüdővérszt**, (kifejlődöttébe fokozt) **tüdőgümőkört**, (jelenségei: vérköhögés, aszkór-hidegletés, nehéz lélegzés), **gyomor-, bél- és légső-hurutot**, **vérvessztést** hosszabb betegségek és folytonos merkurial használatától eredve, **sápkört**, **szűkmellűséget**, **sorvadást**, **hátrémezt**, **méhgörsöt** és **ideggyengeséget**.
Egy üveg ára 1 frt o. é. Ládáscák 4 üvegtől felfelé. — Az elszállítás vidékre történik

a Kumys gyógyintézet főraktára

által Bécsben (General Depot der Kumys Heilanstalt Wien Mariahilfstrasse 36, Bernben. (S. Friedl jun.)
U. i. Eddig gyógyszerekkel eredmény nélkül gyógyítottak sziveskedjenek egy próbát eme Liebig-féle kivonattal eszközölni.

Önkéntes árverés.

Vresits János urnak a kisvároson levő kétkerekű **száraz malma** telkestől f. é. augusztus 30-án, és esetleg szeptember 4-én délelőtt 10 órákor a helyszínén önkéntes árverés útján el fog adatni.

Az árverési feltételek **Zöldi János** ügyvédnél előlegesen is megtudhatók. 60) 3—3

Egy 16 éves, 6 gymnasiális osztályt végzett ifju ajánlja magát a megyében, vagy megyékhez közelebb eső vidéken **gyógyszerész gyakornokul** kéretnek tehát azon gyógyszerész urak, kiknek gyakornokra szükségük van, becses soraikat ez ügyben alulírotthoz intézni.

Endrődön (per Gyoma) august. 15. 1872.

Balla Mátyás.

64) 2—3

Árverési hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi júliushó 31-én tartott ülésében a 277—3636. sz. a kelt végzéssel elhatározott, hogy a következők, a vásárvám, a belsőpiaczi helypénz és a tengelyeken szállítandó idegen pálinka, szesz és sör behozatala után pótlékszedés javadalmak f. évi október hó elsejétől kezdve öt egymásután következő évre és tíz órára zárt ajánlatok beadása mellett nyilvános árverésen haszonbérbe adassanak, mely nyilvános árverés 1872-ik éviszeptemberhő 4-én délelőtt 10 órákor a város házatancstermében fog megtartatni. Az árverési feltételek, illetőleg a szerződés pontozatai Nagyvárad város számvevői hivatalánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Árverelni kívánóknak különösen figyelmükbe ajánlatik:

1-ször. Tartoznak vállalkozók bánompénzül az eddigi bérleti összegnek 16%-tőlját és pedig a köveztvám bérletére nézve 3770 frtot, a vásárvám-szedés bérletére nézve 1360 frtot, a belsőpiaczi helypénz-szedés bérletére nézve 84 frtot és az idegen pálinka, szesz és sör behozatala utáni pótlékszedés bérletére nézve 24 frtot készpénzben letenni, vagy ajánlatához becsatolni.

2-ször. A zárt ajánlatok 1872. évi szeptemberhő 4-ik napjának délelőtti 9 órájáig polgármester Lukács György urhoz adandók be, ezen határidőn tul zárt ajánlatok el nem fogadtatnak, valamint utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

3-ször. A zárt ajánlatnak szám szerint kitett és bettével is kiírott határozott összegről kell szólni, s megemlitendő lenne, hogy ajánlatot tevő a szerződés pontjait elolvasta és azokra magát kötelezi.

4-ször. A már beadott zárt ajánlat többé vissza nem vehető s ki egyszer a bánatpénzt letette, vissza nem léphet már, mely esetben visszalépéskor a betett bánatpénz elvész.

5-ször. A zárt ajánlatok a nyílt árverés befejezte után az árverelő küldöttség elnöke által nyilvánosan fognak felbontatni.

6-ször. Az árverés eredményének jóváhagyása a törvényhatósági bizottságtól függ.

Kelt Nagyváradon augusztushő 10. 1872.

Stark Antal
főjegyző.

63) 2—3

Zsákok
kölsön adatnak
DRACHSLER J. M.
által. — Lakása Gyulán, vadutsza, 1079-ik szám alatti Reinitzer **ezipész úr** házában.

65) 2—6

Szerkesztőségi

Dobay János
nyomdájában
saját házában

Kiadó hivatal

Winkle Gábor
árús üzlet
főtér, Prág-

Gyula aug

— Az aradi kamara az által bályokat az alben küldé megület összes cz Rendetlen fogva, még mo sinlődünk; ped és ipartársulat parancsolta szü — Ezek életbe szik, városunk zett rendezése történni, addig előrebocsajtásá lyek szerint az dő volna.

Az aradi ker ra figyelmet azon czékekre, nál fogva önáll hen egyesítve kithatnának; é is ehez alakito Igen czélszer már jelenleg is betűzni, hogy val kellő tájékk

Az aradi kerületében

Az iparviszony VIII. törvényezik nek, melyek úgy mint helyzetünk megfelelnék. Az o tó szabadalvűség azon tekintetekne tése üdvös véger Megadta iparunk

TA

Gonda Lás

Haladó István szelgetése a k nek ve

Összejövétel

A mint tovább beszélgetés, egy száma, nagyobb gyülekezet. Aká helyisége kicsiny ra. Míg a főbb tanakodtak az e is szép dolog ez gyanacsak kár, Nyáron, mikor lokezhethetnek, határban, a tanydön pedig egyik sulnak, ez rends onló mulatozás tarisznya-bálok, galmak gyűjtik kívánó közönsé kodva e nagy salgás vagy kö beszélgetésre t egylet is odaha eső. helyen v